

LIELDIENAS

Ši ir diena, ko devis Kungs, lai gavilējam un priecājamies! Aleluja! Pienākušas Lieldienas, Kristus Augšāmcelšanās svētki, liksmi zvani sludina prieku un atpestīšanu.

— Miers lai ir ar jums, — sacīja Jēzus savā augšāmcelšanās dienā, divkārt sastopoties ar apustuļiem. Viņš iestādīja Gandares sakramentu, kas nodibina mieru starp Dievu un cilvēkiem dod sirdsmieru pēc grēku nožēlošanas. Vai jums tas ir? Vai esat izlīdzinājušies ar Dievu labā Lieldienu grēksūdzē? Vai esat izpildījuši bausli, kas katram ticīgajam pavēl vismaz reizi gadā doties pie bikts un dievgalda? Ja kāds izpalcis, ja kādam nav bijis ne drosmes, ne spēka to darīt, tad lai neatliek, lai jau šodien saņem Lieldienu mieru. Lai to liksmie zvani jums visiem iezvana patiesu dvēseles mieru!

Lieldienu zvani iezvana cerību, šie ir istas cerības svētki. Kā Pestītājam pēc ciešanu pilnās Lielās Piektdienas sekoja brīnīšķais Lieldienu rīts, tā būs arī mums. Pēc ciešanām nāks prieks, visam būs gals, vajadzīga tikai izturība.

Kas ar asarām sēj, tas ar gavilēm plaus. Kaps ir pēdēja pietura šīs zemes dzīvē, bet ne pēdējā vispār. No mironiem mēs ceļamies Pastārā dienā. Tad nāks taisnīgs izlīdzinājums — dievišķā alga par visu labo, ko būsim veikuši, un dievišķais sods par ļauno un sliktu.

Cerība uz atkalredzēšanos.

Kā mācekļi pēc augšāmcelšanās redzēja Jēzu, tā mēs atkalredzēsimies ar mīļajiem un sirdij tuvajiem lielajā pasaules Lieldienu rītā laiku beigās — Pastārā dienā. Tādēļ esiet mierīgi, jūs, noskumušie, cerat uz atkalredzēšanos!

Kāds vīrs gadiem ilgi klīda pa pasauli, meklēdams patiesību un laimi, bet veltīgi. Lieldienu nakti viņu pārņēma izmisums — viņš tvēra pēc indes trauka un cēla pie lūpām. Te no baznīcas torņa sāka skanēt Lieldienu zvani, no spoži apgaismotā dievnama bija dzirdams gavilējošs ticīgo koris, kas slavīnāja Kunga augšāmcelšanos. Nelaimīgais atcerējās savu bērību un jaunību un šķita, kāda neredzama roka atrāva indes trauku. Liksmās Lieldienu skaņas viņam dāvāja dzīvību. Šis pārdzīvotums pilnais notikums izmantots vācu rakstnieka Gētes pasaulslavenajā darbā "Fausts", pēc tā sīzeta veidota Šarla Guno opera ar tādu pašu nosaukumu.

Mīļie kristieši! Vai arī jūs ilgus gadus esat meklējuši laimi un neatraduši? Vai arī jums bieži nav uzmakušās sarūgtinājuma domas par bezvērtību un alkohola noslicināto dzīvi? Varbūt esat izmisumā? Labi ieklausieties Lieldienu liksmajos zvanos! Tie arī jums iezvana prieku, mieru, cerības un mierinājumu.

Lieldienas ir mūsu izšķiršanās — vai esam garīgi augšāmceļušies, vai piederam gaismai, dzīvībai?

No sirds visiem lasītājiem novēlu svētības pilnus Kristus Augšāmcelšanās svētkus ar gaismas un dzīvības dāvanām! Aleluja!

Prāvests
Alberts Budže

ZEMTURIS

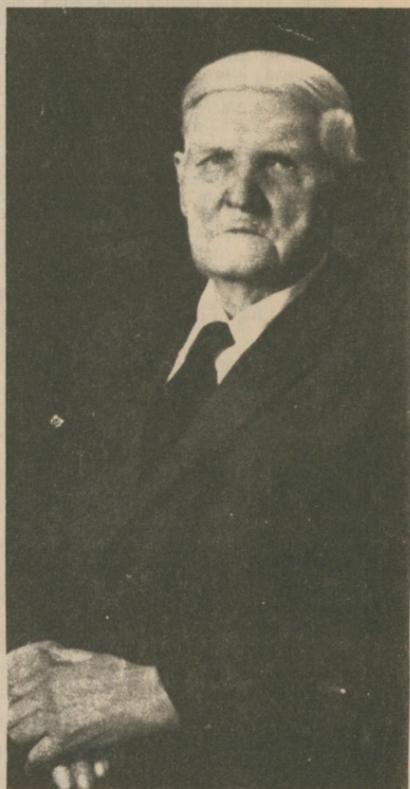
Nr. 10

1995. gada 13. aprīlis

Cena 5 santimi

A. DZENIM — 105

Pirms 105 gadiem (1890.) Vārkavas pagastā dzimis bibliofils Antons Dzenis, kuram piederēja otrā lielākā (pēc Misiņa) bibliotēka valstī. Daudz rakstīja trimdas gados, viņa atmiņas izdotas trijās grāmatās "Muna dzeive". Mira Amerikā. Atteļos: ar dzīvesbiedri Veroniku; viņu mājiņa un dārziņš; jaunākā meita Pauliņa; A. Dzenis — trilōģijas autors.

APRŪPES NODAĻAS

Tādas tiek veidotas abās pilsētu un Aglonas lauku slimnīcā ar mērķi uzlabot iedzīvotāju sociālo un veselības aprūpi, kur nepieciešamības gadījumā cilvēks varēs uzturēties līdz 60 dienām, ja pašvaldībām nav iespēju, lai šis cilvēks varētu būt aprūpēts viņa dzīves vietā. Saskaņā ar nolikumu par tām un pagaidu finansēšanās kārtību tiks ieviesti cilvēki slimības vai traumas gadījumos, vai arī uz to spiež šī cilvēka sociālie apstākļi, bērni, kuri uz laiku izolējami no nelabvēlīgām ģimenēm (Preiļu slimnīcā 10 vietas) līdz vecāku varas noņēšanai un ievietošanai zīdaiņu, vai bērnu namos, internātskolās u. c.

Nodaļas vai atsevišķas gultas finansē pašvaldības no to budžetos paredzētajiem sociālās palīdzības līdzekļiem, noslēdzot līgumus un dodot garantijas vēstules.

Aprēķināts, ka viena gulta šādā nodaļā Līvānos un Preiļos dienā izmaksā 3,04 un Aglonas lauku slimnīcā — 2,50 latus. Norēķini katrā konkrētā gadījumā tiks izlemti ar attiecīgām pašvaldībām. Pieaugušajiem, lai varētu atrasties nodaļā, būs vajadzīgi ārsta un sociālās aprūpes dienesta atzini, bet bērniem — policijas nodaļas vai iecirkņa nepilngadīgo inspekcijas un skolu valdes bērnu tiesību aizsardzības inspektoru akti.

CEĻŠ UZ SVĒTVIETU NAV VIEGLS

Aglonas kultūras namā pēc pagasta deputātu ierosinājuma notika iedzīvotāju un bazilikas pārstāvju kopīga apspriede, kurā sīki izanalizēts likumprojekts par svētvietas statusa piešķiršanu sakrālajam laukumam un tam pieguļošajai kapsētai, aizsargājamās zonas izveidošanu. Par projekta tapšanu stāstīja dekāns monsinjors A. Aglonietis un viens no līdzautoriem A. Datavs, par iedzīvotāju un saimniecisko organizāciju, kuras būs aizsargājamajā zonā, bažām runāja J. Džeriņš, G. Ratnieks un daudzi citi. Viņu piezīmes un projekta labojumi ieprotokolēti.

M. GAILIS ATKLĀJ PELDBASEINU, ENTUZIASTI IZMĒGINA

10. martā LR Ministru prezidenta Māra Gailja viesošanās mūsu rajonā noslēdzās ar vakariņu maltīti pie zviedru galda pirts un atviesošanās kompleksā Liepājas ielā 46. Bet vispirms viņam bija jāveic daži goda uzdevumi: jāatklāj moderns peldēšanas baseins un jāapsveic jaunie peldētāji, kuri te rīkoja sacensības. Ministru prezidents teica, ka grūti bijis strikti nodalīt, kurš tad ir veiklākais, tālab kauss pasniegts visiem. Pēc tam, stiprinājušies pie galda kopā ar rajona padomes deputātiem, pagastu padomju priekšsēdētājiem, vairākiem saimniecību un akciju sabiedrību vadītājiem un citiem ciemiņiem, baseinā izpeldējās entuziasti. Un bija apmierināti, pie galda atgriezās, slavēdami saimniekus. Un nolēmuši: katrā ziņā šurp peldēties nāks vēl.

BANKU LIETAS

1. Vēl arvien nav paredzams gals banku skandalēm. Pat vairāk — lietas sāk vērsties plašumā. Kriminālpolicija interesējas arī par bankrotējušajām Topbanku, slēgtā sēdē Saecimas budžeta un finanšu komisija uzklauzīja Latvijas Bankas prezidenta Eināra Repšes domas par banku sistēmas stabilitāti un banku uzraudzību Latvijā.
2. Iekšlietu ministrs Jānis Adamsons uzsācis skandalozu arestu sēriju. Aizturēti Lainbankas vadītāji, izkratīta Zemes bankas vadītāja māja, policijā nogādāti "Lata Intenacional" vadītāji. Skandāls, nenoliedzami, sasniedzis arī ārzemes.
3. Jaunais veselības aizsardzības ministrs Peteris Apinis mēģina aktīvi sakārot mūsu medicīnas "lauciņu". Grūti laiki donoriem, grūti slimnīcām, vēl grūtāki tuvojas smēķētājiem. Un ko nevar nopirkt par visu pasaules naudu? Veselību!!!
4. Fonda "Drošība" prezidents Ziedonis Čeveris. Banku sakandālos nepartraukti figurē arī viņa vārds. Lainbanka paziņojusi, ka izstājas no fonda "Drošība".
5. Bijušais lauksaimniecības ministrs Dainis Ģeģeris, komentējot viņa iespējamo arestu "Lata International" lietā, izteicās nepārprotami: "Man no saviem draugiem nav jākaunas!" Bet varbūt mums ir jākaunas no bijušā lauksaimniecības ministra?

Agris Liepiņš
"Dienas Biznesa" karikatūru nodaļa

GAIDĪTA JUBILEJA

Par to runā jau labu laiku iepriekš — paju sabiedrības valde atbalstījusi ierosmi sarīkot kopīgu atceres dienu tai, no kuras kolhozs bija sācis atspērienu, apturējis savu lejupslīdi. Tas bija 1955. gada 1. aprīlis. Riebiņu puses laudim tā bija kā daudzas citas agrākas: tika stādīts priekšā jauns kolhoza priekšsēdētājs, šoreiz Romualds Kavinskis. Bija nomainījušies jau vairāki, vai šis būs labāks? Par viņu zināja tikai tikdaudz, ka nācis no Krāslavas puses un strādā par bioloģijas skolotāju netālojos Priekules, Saunas pagastā, vada skolu.

Jauno vadītāju lielākā daļa kolhoznieku uzņēma ar neuzticību — skolotājs un priekšsēdētājs: ilgi jau tāds nenoturēties, pie tam saimniecībā, kas nolaiša līdz klīnkim...

... Un nu aizritējuši četrdesmit gadi. Šī saimniecība augusi un spēcīnājusies, allaž bijusi krietni augstāk un pulka tālāk priekšā citām, arī tagad nav pazaudējusi orientierus. Priekšsēdētājs izrādījies tas cilvēks, bez kura neviens nespēj iedomāties ne Riebiņus šodien, ne arī te esošo paju sabiedrību agrofirma "Turība". Kopā ar citām vēltēm viņam darba jubilejā uzdāvināja brangu Hanoveras šķirnes rikšotāju. Tam spēka pietiktu, bet pasniegto ziedus uz mājām tomēr aizgādāja ar kravas automašīnu.

Arī visi no četriem simtiem šai jubilejai vēlti sarīkojuma dalībniekiem, kuri bija zālē (pavisam 408 paju biedri) neaizgāja tukšā — katrs saņēma piecus latus naudā un par tiem varēja iegādāties preces firmas veikalā par puscenām, papricāties kopīgajā ballē.

TĀLĀ CEĻĀ NOZĪMĪGIE POSMI

Kopš piespiedu labprātīgās kolektīvizācijas, zemnieku mantas apvienošanas mūsu pagastā, kā gluži tas pats bija arī citur, aizritējuši 46 gadi. Nedomāju, ka Riebiņos un apkaimē līdz tam būtu dzīvojuši galīgi nabagi — bija visādi, turīgāki un mazāk turīgi, kolektīvizācija visus padarīja vienādus. Ielūkojoties kopsapulču un valdes sēžu protokolos, kuri saglabājušies arhīvos, acis duras tas, ka gadu no gada turpinājusies kopīgās mantas, reizē arī uzticības kopīgā darba labumiem izpūtināšana. Kad biju ievēlēts un pieņemu saimniecību, no agrākā govju skaita bija palikusi trešā daļa, no katras brūnmaīnā kārtā izlauca pa 740 litriem piena gadā. Šie lopi bija izmitināti vecajās muižas kūltīs, tāpat kā daži zirgi, līdz pavasara zālē bija jākarina virvēs, jo uz kājām patstāvīgi noturēties nejaudāja. Nezināmos virzienos bija "aizklīdis" savāktais inventārs, lauksaimniecības mašīnas un rīki. Kad no Latvijas

turīgākajām vietām savāktās teles bija no Aglonas stacijas jātgādā uz Riebiņiem, jo no kolhoza govīm vairs neko nebija iespējams iegūt, kopā ar zootehniķi Pēteri Leitānu baram nopakuļus soļojām kājām.

Pirms tūkšanās ar paju biedriem daudz domāju par savu darbu, cilvēkiem, ar kuriem liktenis bija savēdis kopā. Šie garie gadi acu priekšā nostājās kā viens nepārtraukts pavediēns, bet kurš tomēr sastāv no atsevišķiem un diezgan krasi izteiktiem posmiem. Par tiem tad arī stāstīju.

Līdz 1960. gadam. Tas bija linkopības cēliens. Šo kultūru audzējām četros simtos hektāru. Gandrīz tik liela platība līnēm tika atvēlēta jau 1955. gadā, mana darba pirmajā pavasarī. Prātā palicis milzīgs darbs līdz pat rudenim, līdz novākšanai, stiebrīņu sagatavošanai un nodošanai valstij. Bet upuris nebija vēltīgs — kolhozs tā laika naudas izteiksmē kļuva par miljonāru! Strādājām līdz spēku izsīkumam. Tas atmaksājās ar nepiedzīvotiem ekonomiskajiem panākumiem un ar zemnieku ticības darba tūlumam atgriešanos.

Nākamo periodu — līdz 1970. gadam — raksturo augsti nostādīta linkopība un uz tās bāzes saskaņota lopkopības

attīstība, veidojot ražīgu ganāmpulka kodolu, ceļot produktivitāti. Gadu no gada ganāmpulkus labāk apgādājām ar lopbarību, cēlām šķirniņu, uzlabojām izmitināšanu un veicam atseļošanu.

Trešais posms bija garāks — desmit gadi, līdz 1985. Tajā iekrita mazāku saimniecību apvienošanās, dažādu potenciālu un iespēju sakušana vienā, kur komponenti lielāko tiesu bija visai atšķirīgi, no spēcīgākām saimniecībām līdz pavisam vājām, līdz kamēr kolhozs bija "izpleties" visa pagasta robežās. Tad sākās lopkopības intensīva attīstīšana, zinātniski pamatotas un neatlaidīgas rūpes par produktivitātes paaugstināšanu. Gadu no gada šis process ieguva straujākus tempus.

1985. — 1990. gadi — agrorūpnieciskā integrācija, agrofirmas izveidošana ar stabili augstu ekonomisko potenciālu un tam atbilstošu sistēmu. Ritēja intensīva kapitālā celtniecība bez jebkādiem kredītiem, tikai par saviem līdzekļiem. Bija izveidojusies daudznozaru labi mehānizēta saimniecība ar atbilstošām produktu pārstrādes struktūrām. Izejvielas mums piegādāja rajona saimniecības un uzņēmumi, arī no kaimiņiem, samaksu

par tām saņēma ne vēlāk kā piecu dienu laikā.

Un beidzot šī, pagaidām vēl nepabeigtā piegade, kas raksturīga ar privatizāciju, zemes reformu, citiem saimnieciskajiem un politiskajiem pārveidojumiem un pārkrājumiem. Paju sabiedrība mūsu kopsaimniecības vietā izveidojās jau tad, kad Latvijā par tādām tikai domāja — 1990. gada 12. decembrī. Ap septiņiem desmitiem enerģisku, strādīgu un domājošu ģimeņu atdalījās, sāka veidot savas zemnieku saimniecības, tām bija priekšrocības gan pienākošās kapitāla daļas saņemšanā, gan patstāvīgas dzīves un saimniekošanas aizsākšanā, tādejādi radot drošu pamatu. Arī paju sabiedrības biedri vēlējas turēt savas piemāju saimniecības, tās tika noteiktas apmēros līdz pieciem hektāriem, tagad kļuvušas par pilnīgiem iztikas minimuma avotiem pajeniekiem, tā ka kopīgajā darbā nopelnīto naudu viņi var novirzīt uzkrājumiem. Pastāvīgu algotu darbu diendienā veic 375 cilvēki, spriegās sezonās pieņemam papildstrādniekus.

Gadus trīs bijām pārtraukuši līnu audzēšanu, jo nōvadā bija iestājusies krīze salmiņu un stiebrīņu pārstrādē. Par pēdējā gadā Preiļu līnu fabrikai piegādāto produkciju maksu neesam saņēmuši vēl šodien. Nav zināms, kad "no pelniem pacels galvu" šī fabrika, bet Rēzeknē darbojas. Arī mēs atdzīvīnām linkopību, pagaidām vēl piesardzi-

gi, jo negribas pārsteigties — šovasar iesēsim 20 hektārus.

Četrdesmit gadi nav viena diena, par tiem var stāstīt bez gala. Notikumu virknes izgaismo gan neskaitāmas patikamas dienas, ar darba panākumiem, gan ražu pilnas, kur pagādījās arī neveiksmes. Bet domāju, ka no galvenā kursa neesam novirzījušies. Esmu bijis augstos amatos Latvijā un arī Vissavienībā, ticis ievēlēts par PSRS AP deputātu, bet nekur un nekad neesmu juties par politiku. Mana stihija ir bijusi un palikusi saimniecība, praktiskums, to cilvēku intereses, kuri balsoja "par" liktenīgajā 1955. gada 1. aprīlī. Man piešķīra Sociālistiskā darba varoņa (būtu pieņemamāks bez sociālisma vārda) nosaukumu, bet arī kopsaimniecība baudīja augstu atzinību, par to interesējās tuvu un tālu, arī Maskavā TSSI piedalījāmies. Visu pateikto un palikušo "aiz kadra" īsumā var salīdzināt ar spirāli, kur notēlots mūsu riņķojums ap vienu pievilkšanās centru — savu dzimto pagastu, tautu un valsti. Nozīmīgākajos pagriezienu punktos mēs allaž sapulcējāmies, atskatāmies uz paveikto, iepazīstamies ar speciālistu izstrādātajiem nākotnes plāniem un vēlreiz kopīgi vienojāmies: ko un kā darīsim tālāk. Tā bija arī šoreiz: visi vienprātīgi atkal nobalsoja par paju sabiedrības un agrofirmas "Turība" saglabāšanu. Iespējas tam drošas, tāpat droša ir apņemšanās.

Paju sabiedrības agrofirmas "Turība" priekšsēdētāja Romualda Kavinska stāstījuma pieraksts

Tā sauktā tirgus ekonomika mūsu valstī izveidojās stihiski. Grūti kontrolējama un vēl grūtāk ievadāma vēlamās slīdēs, lai valsts no tā nevis ciestu, bet iegūtu labumu. Šķiet, ka arī mūsu paju sabiedrība varētu ļauties brīvam peldējumam pa strauju. Taču ar tādu pašaušanos tālu netiksim. Nē, perspektīvā plānošana, kaut vai gadu uz priekšu, nav zaudējusi jēgu. Pēc manām domām, tā ir kā kompass, lai mēs pareizi izvēlētos virzienu un neapmaldītos. Tālab nedaudz par "Turības" plāniem 1995. gadam.

Lauksaimniecības produkcijas iepirkšanai paredzēti 42 tūkstoši latu. Tie būs lopbarība (siens, sakņaugi u. c.) no zemniekiem un piemāju zemes izmantotājiem. Mūsu pagastā daudz ģimeņu, kuras barības lopiem saražo vairāk nekā var patērēt, pārpalikums

PERSPEKTĪVĀ PLĀNOŠANA NAV ZAUDĒJUSI JĒGU

realizē un iegūst papildus līdzekļus. Šajā summā arī mājlopu, piena un citu produkcijas veidu iepirkumi, kas tāpat izdevīgi pagasta (arī kaimiņu) zemniekiem.

Servisa pakalpojumus sniegsim 12,5 tūkstošu latu apmērā. To starpā graudu kaltēšana (iekārtota atsevišķa kalte kompleksā, kura strādāja arī pērnuden), lauku apstrāde, ražas novākšana. Summa nav liela, mēs jaudājam paveikt daudz vairāk, bet jāņem vērā, ka pagasta zemnieku un piemāju zemju izmantotāju rīcībā daudz individuālas tehnikas — 85 dažādu marku traktori, astoņi graudu kombaini, vajadzīgais piekabes inventārs un cita tehnika, vienam otram ir savas portatīvas graudu kaltes, graudu mašīnas agregāti. Kopā ņemot, zemnieki bagātāki šajā ziņā par mums, daudzi vēlas paši saimniekot neatkarīgi (un dara to veiksmīgi), tā ka palīdzam tikai tiem, kuri prasa. Te var piebilst, ka individuālās lietošanas tehnikas parks turpina augt, paju biedru saimniecībās to veicina gan nopelnītā alga, gan dividendes uz pajām. Pēdējos divos gados tajās ieskaitīti 191 tūkstotis latu uz darba pajām, bet kopā ar mantīgajām šī summa ir 234 tūkstoši latu, ko cilvēki izlieto tehnikas iegādei,

lielā mērā arī dzīvokļu privatizācijai. Tos tāpat pārdevām uz sertifikātiem — viens par vienu kopplatības kvadrātmetru. Ciematā tādejādi pie dzīvokļiem, labiekārtotiem un nesen būvētiem, tikušas 200 ģimenes.

3,5 tūkstoši latu piešķirti pagastam, lai varētu pabeigt ambulances būvi Riebiņos. Tur vēl atlikuši iekšējās apdares darbi un iekārtas iegāde. Arī mēs, tāpat kā pagasta deputāti, esam ieinteresēti iedzīvotāju medicīniskās aprūpes uzlabošanā.

Plānošanā finansālajā plāksnē izvirzītas trīs pamatprasības: paju biedru sociālo apstākļu uzlabošana, darba apmaksas palielināšana un resursu fondēšana. Piemēram, darba algu fondē šogad paredzēts ieskaitīt 248000 latus, par 23000 latu vairāk pret iepriekšējo.

Saimnieciskā ražošana un pārstrāde: — no govju (paju sabiedrībā to 690) gada laikā izslauksim pa 3500 kilogramiem piena, kopā 180 tonnas un pārstrādāsim piema produktu cehā,

— ražosim 86 tonnas cūkgaļas un 66 tonnas liellopu gaļas dzīvsvārā un tā tiks izlaista caur desu un kūpināšanas ceļu, bez tam 8 tonnas liellopu un 36 tonnas cūku gaļas realizēsīm svaigā, nepārstrādātā veidā, no zemnieku un

piemāju saimniecībām iepirksim 5 tonnas cūkgaļas un 3 tonnas liellopu.

Saimniecība audzē visas gradaugu kultūras, tās rīcībā ir 2663 hektāri lauksaimnieciski izmantojamās zemes (40 procentu no tā, kas bija pirms privatizācijas). Rēķinot uz katrēm 100 hektāriem izmantojamās būs pa 78 cnt piena un 88 cnt gaļas, vai kopā 208 tonnas piena un 234 tonnas gaļas dzīvsvārā. Tas ir, ražošanas intensitāte tāda pati, kā agrofirmas labākajos gados.

Vasarājiem un ziemājiem atvēlēti 607 hektāri aramzemes, plānotā ražība — 22,5 centneri klētssvarā no katra, kopievākums pret iepriekšējo gadu tiek plānots par 5,7 procentiem lielāks.

Ganiņas kopā ar plavām un sētajiem zālājiem aizņem 1890 hektārus zemju, paredzēts nodrošināt lopu sārtu uzturēšanu ganišanas cēlienā un sagatavot vismaz 600 tonnas siena, 3600 tonnas skābbarības un tikpat arī skābsiena, no zemniekiem iepirksim 500 tonnas siena.

1995. gadā ielānoti ienākumi 533000 latu apjomā.

Anatolijs Sabanskis, paju sabiedrības agrofirmas "Turība" galvenais ekonomists

IENĀKUMI — Ls 965000

1994. gadā mūsu paju sabiedrības ienākumi sastādīja 565 tūkstošus latu, gandrīz visa saimnieciskās darbības summa "izlaista" caur veikalēm, kuru Daugavpilī divi ar divām atsevišķām nodalām katrs, tiek realizēti 69 procenti no lauku un līcu novietņu produkcijas pārstrādes preču. Pilnīgi svaigu, jo veikalu plauktos parādās drīz pēc izgatavošanas cehos — tajā pašā ritā, iegūtas no ekoloģiski tīrām izvejvielām un arī, kas nav mazsvarīgi, realizējam par pieņemamām cenām. Preiļos ir viens veikals ar trim nodalām, Riebiņos — viens un kafejnīca. Tie visi kopā deva 518 tūkstošus latu ienākumu. Sabiedrībā darbojas maizes ceptuve, gaļas un piena produktu pārstrādes cehi, konditorejas izstrādājumu, čipsu un cietes ražotnes. Četri procenti no kopienākumiem ieskaitīti paju biedriem paju atlikumu papildināšanai, tas ir 24000 latu, katram šis atlikums pieaudzis par 20 procentiem. Vidējā alga, ko strādājošie ik mēnesi saņem kasē, var tērēt pēc saviem ieskatiem, ir 50 latu.

Tekla Djubina, galvenā grāmatvede

GALVENO PREČU CENAS FIRMAS VEIKALOS

latos par kilogramu			
Piens	- 0,12,	cūkgaļas ragū	- 0,70,
krējums	- 0,70,	cūku tauki	- 1,15,
sviests	- 1,60,	liellopu tauki	- 0,55,
biezpiens	- 0,40,	cūkgaļas fileja	- 2,00,
vājpiena siers	- 0,50,	liellopu gaļas fileja	- 1,30,
speķis kūpināts	- 1,60,	cūkgaļas faršs	- 1,60,
speķis sāļts	- 1,50,	liellopu faršs	- 1,15,
kūpināta rulete	- 1,95,	cūkgaļa	- 1,35,
cūkgaļas karbonāde	- 2,15,	liellopu gaļa	- 0,85,
cūkgaļas krūtiņa	- 2,10,	jauņlopu gaļa	- 0,95,
		konfektes "Gotiņa"	- 0,80,
		čipsi	- 0,85,
		saldskābā maize	- 0,15,
		klona maize	- 0,13,
		rupjmaize	- 0,12,
		lauku kūpinātā desa	- 1,83,
		Riebiņu kūpinātā desa	- 1,85,
		Latgales kūpinātā desa	- 1,85,
		cūkgaļas kūpinātā desa	- 1,85,
			Alberts Eglītis,
			palīgrāžošanas ekonomists

LZS LABKLĀJĪBAS PROGRAMMA

Tēzes

LZS sociālās programmas realizācija nodrošinās Latvijas valsts iedzīvotāju sociālo aizsardzību, garantējot tiem vismaz iztikas minimumam atbilstošus līdzekļus un sniedzot reālas iespējas katram cilvēkam savu iespēju robežās sevi apdrošināt papildus. Sakarā ar šo programmu valsts garantē cilvēka sociālās aizsardzības tiesību izmantošanu, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas sfērā ieguldīto līdzekļu aizsardzību un saglabāšanu. Valsts ir atbildīga arī par pašvaldību un privāto ieguldījumu fondu saistību izpildi sociālās apdrošināšanas jomā.

Programma orientēta uz valstī realizējamo sociālo reformu, daudzos gadījumos to konceptuāli pilnīgok. Programmas realizācija izveidos stabilu un drošu iedzīvotāju sociālās aizsardzības sistēmu, kuras darbības laiks praktiski būs neierobežots. Vienlaicīgi tiek saglabāta iespēja to pilnīgok atbilstoši jauniem apstākļiem. Programmas praktiskā realizācija var sākties tūlīt pēc tās konceptuālo nostādņu akcepta Saecimā.

Programmas iekšējās sastāv no trim savstarpēji saistītiem daļām: 1. Vispārīgie principi, 2. Konkrētie priekšlikumi un 3. Finanšiālais nodrošinājums.

Vispārīgie principi

1. Sociāli jāaizsargā visi Latvijas valsts iedzīvotāji.
2. Sociālajām garantijām jānodrošina katru sociāli aizsargājamā cilvēka dzīves līmeni vismaz valstī noteiktā iztikas minimuma līmeni.
3. Jānodrošina iespējas ikvienam valsts iedzīvotājam ar valsts vai privātsistēmu starpniecību sevi papildus sociāli nodrošināt.
4. Valstij jākontrolē un līdz ar to jānodrošina ar sociālajām garantijām, kuras iedzīvotājiem garantē dažādi privāti un jauktie ieguldījumu fondi (valsts, pašvaldību, privātie). Nav pieļaujama minēto fondu darbība bez stingras valsts kontroles. Jākontrolē ieguldījumu šajos fondos un fondu veiktie investīciju ieguldījumi. Valstij jābūt pārliecinātai, ka fonds spēs izpildīt savas saistības pret iedzīvotājiem.
5. Sabiedrība jāinformē par apstiprinātā krīzes iztikas un iztikas minimuma groza saturu, kā arī par iepriekšminētajām izmaiņām.
6. Jāizlīdzina dzīves līmeņa un reālās pirkspējas atšķirības starp ģimenēm ar

berniem un bez bērniem. Izlīdzināšanu veikt, izmaksājot attiecīgus pabalstus un piešķirot kompensācijas (transportam, zāļu iegādei u. c.).

7. Regulāri jāapzina sociāli vismazāk aizsargātās iedzīvotāju grupas (daudz bērnu un nepilnās ģimenes, invalīdi, veci vīrieši u. c.) un jānodrošina materiāls atbalsts.

8. Jāatvieglo valsts un pašvaldību funkcijas iedzīvotāju sociālās apdrošināšanas un sociālās aprūpes sfērās.

9. Jāveido kopīgi valsts, pašvaldību un privātsistēmu iedzīvotāju sociālās aizsardzības fondi.

10. Jāveicina dažādu sociālās apdrošināšanas veidu attīstība: veselības apdrošināšana, silmo kases, privātie un jauktie pensiju fondi utt...

Konkrētie priekšlikumi
1. Iedzīvotāju pensijas vecums ir jāpalielina, taču to nedrīkst darīt ātrāk par 1996. gadu. Ievērojot valsts ekonomisko un sociāldemogrāfisko stāvokli, pensijas vecums vispārējā gadījumā virsējiem palielināms līdz 65, bet sievietēm — 60 gadiem.

2. Pensijas vecuma cēņa palielināšana jānodrošina pie nosacījuma, ka:
— darba devējs tiek ekonomiski (ar nodokļu palīdzību) ieinteresēts izmantot darbspēku pirmspensijas vecumā;
— palielinās pensijas vecuma iedzīvotāju vidējais mūža ilgums.

3. Pensijas vecums jāpalielina pakāpeniski 20 gadu periodā, ik gadu to palielinot ne vairāk par 6 mēnešiem.

4. Pensijai jābūt diferencētai atbilstoši darba stāžam un izpelnei. Aprēķinot tās lielumu, jāvadās no pensionāru norādītā 5 gadu perioda vidējās darba algas. Jāpārskatīna darba algas periodam pirms Latvijas valsts atdzimšanas, ņemot vērā cenu indeksu un iedzīvotāju reālās pirkspējas izmaiņas.

5. Nosakot darba stāžu personām, kuras strādājušas īpaši kaitīgos darba apstākļos un likumā paredzētajā kārtā pensionējušās agrāk, par pamatu ņemot darba stāžu, kāds varētu būt, ja attiecīgais cilvēks pensionētos parastajā kārtībā.

6. Iedzīvotājiem jānodrošina iespēja pensionēties piecus gadus pirms oficiāli noteiktā pensijas vecuma, taču saņemot attiecīgi mazāku pensiju. Nosakot šīs privilēģijas, par pamatu jāņem darba stāžs un izdarīto sociālo maksājumu iemaksas.

7. Sievietēm par katru līdz 8 gadiem izaudzinātu bērnu dot tiesības pensionēties vienu gadu agrāk, šis gads tiek ieskaitīts darba stāžā.

8. Strādājošiem pensionāriem, kuriem izpelņa nepārsniedz divus valdības apstiprinātos krīzes iztikas minimumus, piešķirtā pamatpensija izmaksājama pilnā apjomā. Ja izpelņa sastāda no diviem līdz trim krīzes minimumiem, izmaksājami 50% no pamatpensijas, bet ja izpelņa pārsniedz trīs krīzes minimumus, pensija netiek maksāta.

9. Ja pastāv darba līgums starp darba devēju un darba ņēmēju, tad pilnu atbildību par sociālā nodokļa maksājumiem nes darba devējs.

10. Valstij jāgarantē no darba lauksaimniecībā atbrīvotajiem iedzīvotājiem bezdarbnieku pabalstu izmaksas pat ilgstoša bezdarbnieka statusa apstākļos.

11. Jāsamazina veselo bērnu un nelabvēlīgo ģimeņu slēgta tipa iestāžu skaits, tā vietā attīstot audzu vecāku palīdzības formas, ģimeņu bērnuudzarus u. c.

12. Attīstīt sociālās palīdzības formas reģionālos līmeņos: pašvaldību patversmes, bēgļu nometnes, sociālais darbs ieslodzījumu vietās u. c.

13. Jāattīsta invalīdu rehabilitācijas centri, veicinot invalīdu profesionālo apmācību.

14. Valstij ar dotāciju palīdzību jāizlīdzina krāsās atšķirības starp pilsētiem un laukiem iedzīvotāju dzīves līmeni, medicīnas attīstību, bērnu izglītošanu un citas sfērās.

Finansiālais nodrošinājums
Latvijas iedzīvotāju sociālās aizsardzības finansiālais nodrošinājuma galvenais avots ir sociālā nodokļa maksājumi, tādēļ, lai valstiski garantētu iedzīvotāju sociālo aizsardzību, jānodrošina vismaz 90% šī nodokļa iekasējums. Par sociālā nodokļa maksājumu iekasēšanu, kā arī par pensiju un pabalstu izmaksām atbildību nes valsts sociālās apdrošināšanas fonds (VSAF).

1. Ar nodokļu politikas un sodu sankciju palīdzību panākt, lai darba devējam ekonomiski izdevīgi būtu godīgi kārtot sociālā nodokļa maksājumus. Darba ņēmējs jāieinteresē kontrolēt, vai darba devējs par viņu kārtu likumā paredzētos maksājumus.

2. Ja darba devējs nav kārtojis sociālā nodokļa maksājumus vairāk nekā 12 mēnešus un viņam nav dota atļauja maksājumu termiņa pagarinājumam (uz trim mēnešiem, gadu, trim gadiem), attiecīgā darba devēja institūcija tiek pakļauta likvidācijai.

3. Iespējamās sociālā nodokļa atlaižu noteikt atsevišķi katram darba ņēmējam, vadoties no:
— darba ņēmēja veselības stāvokļa,

— konkrētās darbības sfēras, — ieņēmumu līmeņa (bāze — ieņēmumu deklarācija).

4. Sociālā nodokļa maksājumu atlaižu noteikt robežās:
— lauksaimniecības produkcijas ražotājiem no 10 līdz 25%,
— invalīdiem no 5 līdz 10% (atkarībā no invaliditātes un darbības sfēras),
5. Ja darba ņēmējam, atbilstoši likumdošanai, tiek kārtots samazināts sociālā nodokļa maksājums, tad atbilstoši tam valsts dotē sociālo budžetu.

6. Ja darba ņēmējam tiek kārtots paaugstināts sociālā nodokļa maksājums, tad valsts garantē:
— paaugstinātu pensijas izmaksas līmeni,
— iespēju ātrāk pensionēties, nezaudējot darba stāžu.

7. Valsts sociālajā budžetā ieskaitīt līdz 5% no peļņas, kuru kredītnēmjiem paredzējusī gūt no saņemtā kredīta, ja tam ir bijusi valsts garantija (peļņas apjoms tiek noteikts saskaņā ar iesniegtajiem biznesa plāniem), kā arī līdz 5% no peļņas, kura gūta, izmantojot valsts īpašumu (nekustāmo, zemi). Šie līdzekļi izmantojami pensiju indeksācijai, piešķiršanai pensijām un pabalstiem, kā arī kompensācijām maznodrošinātajiem iedzīvotājiem (transportam, zāļu iegādei u. c.).

8. 5—10% no katra privatizējamā valsts vai pašvaldību uzņēmuma akcijām tiek nodoti Valsts sociālās apdrošināšanas fonda pārvaldījumā un peļņa no tām novirzīta pensiju indeksācijai, to un pabalstu piemaksām.

9. Valsts sociālais budžets tiek pilnībā atdalīts no valsts budžeta. Nav pieļaujams tam speciālu budžeta statusu valsts budžeta sastāvā.

10. Valsts sociālās apdrošināšanas fondam jānodrošina nepieciešamie līdzekļi, lai vismaz divas reizes gadā varētu indeksēt pensijas. Līdzekļi jāiegūst no:
— ieņēmumiem valsts sociālajā budžetā,
— peļņas no privatizēto uzņēmumu akciju pārvaldīšanas,
— valsts, pašvaldību un privātajiem fondiem, kuri savus līdzekļus piedāvā ar noteiktu mērķievirzi.

11. Budžeta iestādēm centralizēti ieturēt sociālā nodokļa maksājuma daļu, to ieskaitot tieši valsts sociālajā budžetā.

12. Jānodrošina centralizēta visu darba devēju norēķinu kontu uzskaitē.

13. Jānodrošina personificēta apdrošināto personu uzskaitē, izveidojot reģistru.

14. Institūcijai, kura atbild par sociālā nodokļa maksājumu iekasēšanu, pensiju un pabalstu izmaksām, nav jāatrodas ministrijas pakļautībā, bet gan specializētas valdības, darba devēju un darba ņēmēju padomes uzraudzībā un tiešā Ministru Kabineta pakļautībā.

LEIKOZE NEDRĪKST TRAUČĒT PIENA RAŽOŠANU

Govju leikozei, atšķirībā no citām lipīgajām slimībām, ir tā īpatnība, ka dzīvnieki nekad neizveseļojas un nav ārstējami. Pret šo slimību nav arī specifisku profilakses līdzekļu.

Kāds stāvoklis ir mūsu rajonā?

No pagājušajā gadā izmeklētajām 17580 govīm slimas bija 1580. Šo dzīvnieku un skarto punktu skaitu palielināja no sabiedriskā sektora par pašām nopirktie. Kā ar šo slimību tiks galā rajonā, ir daudz dažādu piemēru no vietām, kur ar to nopietni strādā, kā Riebiņu, Rožupes, Preiļu un citos pagastos. Nekas cits nevar līdzēt, kā vienīgi slimo lopu likvidācija un palikušo regulāras pārbaudes. Arī šogad izmeklēšana uz leikozi, brucellozi, leptosporozi un tuberkulozi ietilpst valsts programmā, tāpēc pagastos sākusies zemnieku saimniecībās esošo lopu apsekošana, reizē ar asins paraugu ņemšanu.

Obligātos pasākumus pagastos veiks tikai veterinārie ārsti, kurus norīkojis rajona veterinārais inspektors. Kas šādos gadījumos jāievēro?

Saimniecībā visiem liellopiem jābūt numurētiem — marķētiem. Izmeklēšanai pakļaujams viss ganāmpulks no sešu mēnešu vecuma, lai konstatētu, vai veseli ir jauno, lai tos kā infekcijas avotu nevaļadzētu turēt nelietderīgi. Otrkārt, jūsu godprātība un laba attieksme pret veterināro speciālistu ļaus ietaupīt lielu lašu.

Taču, diemžēl, jāsaprot, ka arī šogad viss darbs būs par samaksu, kurā ietilpst gan patī aprāde, gan ceļa izdevumi, transporta amortizācija, laboratoriskie izmeklējumi. Kopā tas viss svārstīsies atbilstoši attālumam līdz zemnieku sētai. Lauciniekiem pašiem jāpērk tāpat asins ņemamie stobriņi.

Žēl, ka mūsu rajona pagastos nav iespēju algot veterināros darbiniekus, kuri varētu nodarboties vismaz ar profilaktiskajiem pasākumiem. Mēs tāpat cerējam uz valsts palīdzību, bet, diemžēl, cerība tā arī paliek par labu lietu.

Kad jūsu ganāmpulks būs pārbaudīts un konstatēti slimie dzīvnieki, tie jāreālizē gaļā. Pēc trim mēnešiem saimniecības tiks pārbaudītas no jauna, palikušās govīs vēl pēc trim mēnešiem atkal pārbaudīs. Ja tad viss būs kārtībā, citas pārbaudes tiks izdarītas vairs tikai reizi gadā.

Pērkot dzīvniekus no blakussaimniecībām, rajoniem un lai arī pat no kaimiņiem, obligāti jāprasa veterinārā apliecība par to, vai VISI lopu tur veseli.

Rūpīgi atveseļosim savu ganāmpulku, domāsim par veselīgām un ražīgām govīm arī pie mums Latgalē. Ja jums ir kādas grūtības, ko nesaprotat, zvaniet pa tālruni 21784.

H. Čodare,
Preiļu veterinārās laboratorijas vadītāja

Lai neaugtu "baltā kokvilna"

Par lauksaimniecību raksta, spriež, gudro koncepcijas, bet reāla darba, lai izklātu no pašreizējās situācijas, nav.

Latvijas Zemes īpašnieku apvienība piedāvā:

visām pagastu valdēm, izsūtīt uzaicinājumus, sasaukt uz kopēju sapulci visus pagasta zemes īpašniekus, nomniekus, apsaimniekotājus, tos, kuri pieteikušies atjaunot īpašumtiesības. Sapulcē noskaidrot katra saimnieka nodomus - vai zemi pārdos, iznomās, vai apsaimniekos pats. Tad pagastā būtu skaidrība par zemes turpmāko likteni.

Līdz šādiem sapulcēm pagasta valdei jānoskaidro, kāda tehnika, darbarīki, kaltes, mehāniskās darbnīcas un zeme ir pagasta rīcībā. Jāuzzina arī, kādi lauksaimniecības speciālisti ir bez darba, kādi jaunieši mācās LLU un lauksaimniecības arodskolās un kuru vecākiem nav zemes vai tās ir maz.

Viņiem varētu piedāvāt kā pārvaldniekiem organizēt no īpašnieku zemēm 200 - 400 hektāru lielas saimniecības. Pārvaldnieks sa-

ņemams. Vislabākais variants, protams, būtu Pasaules bankas kredīts, ko novirzītu krājaizdevu sabiedrību veidošanai pagastos. Par

Labdien, Rancāna kungs!

Nosūtu savu "parāda" rakstu. Varbūt var papildināt ar komentāriem, aicināt latgaliešus. Par cik viss jāsāk no nulles, lai viņi skatās savas iespējas. Zemgalē jau galvenais ir graudi, bet Latgalē varētu būt līni, lopkopība, putnkopība.

Ar mīļiem sveicieniem

Laimonis Strazdiņš

Jeļsavā,

1995. gada 22. februārī

skaņā ar līgumu saņemtu 10 - 20 procentu (pēc vienošanās) zemes savā rīcībā kā līdztiesīgs īpašnieks. Šādās saimniecībās radīsies darba vietas lauku iedzīvotājiem - mehanizatoriem u.c.

Līdzekļi tehnikas iegādei un saimniekošanas uzsākšanai ar saprātīgiem procentiem jāaiz-

to jādodomā un atbilstoši jārikojas valsts un rajonu vadītājiem. Protams, tas ir iespējams tikai tad, ja atkal neveidojam jaunu "Lata Inter..." vai kādu citu līdzīgu "iestādījumu", kas Pasaules bankas kredītus uzceno par 10 procentiem vai arī vispār nolaupa.

Radikāli jāmaina valsts zemes dienesta darbs. Nav normāli, ka

līdz šā gada 1. janvārim Zemesgrāmatā reģistrētas tikai 278 saimniecības, turklāt no tām 114 ir par sertifikātiem pirtās. Zemes dienestā strādā 59 darbinieki. Tātad iznāk, ka katrs darbinieks reģistrējis tikai nepilnas piecas saimniecības. Bet bez reģistra Zemesgrāmatā ir apgrūtināta kredīta saņemšana.

Vēlreiz aicinu pagastu vecākos (vienreiz jau aicināju - janvārī) būt atsaucīgiem. Ja mūsu priekšlikumi nav pieņemami, vismaz izsakiet savas domas, neklusējiet! Aicinu arī pieteikties bez darba palikušos lauksaimniecības speciālistus saimniecību veidošanai.

Pēc šīs publikācijas sāks darboties jurists, kas konsultēs dažādos zemes saņemšanas jautājumos. Jurists strādās Lielajā ielā 15 (Zemnieku savienības telpās) pirmdienās un ceturtdienās no pulksten 9 līdz 13. Tālrunis 26728.

Cerot uz atsaucību un rīcību -

L. Strazdiņš,
Latvijas Zemes īpašnieku apvienības valdes priekšsēdētājs

ZEMNIEKU SAIMNIECĪBU NODOKĻI

Latvijā kā jebkurā citā valstī gan fiziskas, gan juridiskas personas maksā dažādus nodokļus.

1. ZEMES NODOKĻIS — maksā pēc valsts likumdošanā noteiktām likmēm, kas ir atšķirīgas katram pagastam. Ar šī gada 1. janvāri tās pārcēlās uz ar koeficientu 8,6. No šī nodokļa maksāšanas tiek atbrīvotas zemnieku saimniecības uz trim gadiem pēc zemes piešķiršanas dabā.

2. IENĀKUMA NODOKĻIS — maksā strādājošiem iedzīvotājiem un tas ir 25 procenti no ar nodokli apliekamās darba algas summas. Tā aprēķināma šādi: aprēķinātā darba alga — 1% sociālais nodoklis — neapliekamais minimums 22,50 Ls — summa, kas paredzēta atvieglojumiem par apgādāmajiem (15 Ls par katru). Apgādājamo kategorijā tiek ieskaitīti: — bērni līdz 18 gadu vecumam un studenti līdz 24 gadiem,
— nestrādājošie vecāki,
— nestrādājošs dzīvesbiedrs.

Visiem strādājošajiem jāgriežas pie saviem darba devējiem, lai grāmatveži sastādā paziņojumu par algas nodokli, pamatojoties uz šo dokumentu, aizpilda vai nu deklarāciju (ja gada ieņēmumi

pārsniedz 4000 Ls) vai paziņojumu par ienākumu nedeklarēšanu. Tas jāizdara ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim.

3. PEĻNAS NODOKĻIS — pēc LR likumdošanas maksā visas juridiskās personas, attiecīgu procentu atkarībā no peļņas gūšanas veida. Neskatoties uz to, uzņēmums strādā ar peļņu vai zaudējumiem, tam jāveid savas saimnieciskās darbības grāmatvedība un jāsniedz valsts institūcijām likumā noteiktā informācija, kas nepieciešama nodokļu aprēķināšanai un statistikai. Zemnieku saimniecībām, kuru gada ieņēmumi no saimnieciskajiem nepārsniedz 3000 Ls, VID rajona nodaļā līdz 15. martam jāiesniedz atskaitē pēc speciālās formas. No peļņas nodokļa nomaksas tiek atbrīvotas saimniecības, kas veic tikai lauksaimniecisko darbību. Ja tiek veikta cita veida darbība, piemēram, tirdzniecība, vai sniegti pakalpojumi, tad ar nodokli apliekamajai peļņai piemērojamas likmes saskaņā ar LR likuma "Par peļņas nodokli" 10. pantu.

Ja zemnieksaimniecība nodarbojas ar kokmateriālu realizāciju, tad tas obligāti jāparedz uzņēmuma statūtos, ja tas nav izdarīts, tad par šo ieņēmumu

summu ienākuma nodokli maksā kā fiziska persona.

4. APGROZĪJUMA NODOKĻIS — līdz 1995. gada 15. martam jāiesniedz ziņas par gaidāmajiem ieņēmumiem šajā gadā. Tas nepieciešams, lai jūš stātos uzskaitē kā apgrozījuma nodokļa maksātāji vai nemaksātāji. Pēc likuma "Par apgrozījuma nodokli" noteikts:

apgrozījuma nodokli par realizētajām pašu ražotajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem nemaksā —

1) zemnieku un zvejnieku saimniecības, kuru kalendārā gada ieņēmumi nepārsniedz 30000 latu,

2) lauksaimniecības un zvejniecības ražojumu kopīgās pārstrādes un realizācijas sabiedrības, kā arī lauksaimniecības tehnikas, mašīnu un citu darbarīku kopīgās lietošanas un apkopes sabiedrības, kuru kalendārā gada ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem nepārsniedz 30000 latu — ar 1995. gada 1. janvāri,

3) individuālie uzņēmumi, kuru kalendārā gada ieņēmumi no saimniec-

kajiem darījumiem nepārsniedz 7500 latu,

4) sabiedriskās organizācijas un to uzņēmumi, kā arī bezpeļņas organizācijas, kuru kalendārā gada ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem nepārsniedz 7500 latu.

Minētās saimniecības, sabiedrības, uzņēmumi un organizācijas pēc pašu iniciatīvas var kļūt par apgrozījuma nodokļa maksātājiem. Saimniecībām pašām jāizlemj, vai tās būs nodokļa maksātājas. Piemēram, ja nav, tad, realizējot produkciju, atdīzību saņem bez apgrozījuma nodokļa, bet, pērkot materiālus, benzīnu, dieseldegvielu, rezerves daļas — visur maksājāt summu, kurā iekļauts šis nodoklis. Budžetā pārskaita to summu, kura vienāda ar starpību starp apgrozījuma nodokli, realizējot produkciju, un šo nodokli, izdodot par materiāliem, nepieciešamiem ražošanas nodrošināšanai. Šī summa var būt arī negatīva un tiek atgriezta uz maksātāja norēķinu kontu.

Ja saimniecība nav apgrozījuma nodokļa maksātāja, realizējot produkciju,

pārpratuma pēc kopā ar atdīzību saņem arī šo nodokli, kas jāpārskaita budžetā, jo tā nav nekāda piemaksa, bet valdības noteikts preces vērtības palielinājums, kuru pārskaita budžetā (no 1994. gada 1. jūlija apgrozījuma nodoklis ir 18%).

Lai pieteiktos par maksātāju un sniegtu atskaites, jāievēro, ka katrai summai, ko uzrāda atskaitē, jābūt, attaisnojotiem dokumentiem, kuros apgrozījuma nodokli izdala atsevišķā ailē.

Slēdzot produkcijas realizācijas līgumus 1995. gadam, nodokļu inspekcijā jāizņem izziņa par apgrozījuma nodokļa maksātāja vai nemaksātāja statusu. Juridiskām personām, nodokļu inspekcijai, iesniedzot jebkuru atskaiti vai veicot pārskaitījumus caur banku, bez vārda un uzvārds OBLIGĀTI jānorāda arī uzņēmuma nosaukums un numurs, ar kādu tas iekļauts Valsts uzņēmumu reģistrā.

Valentīna Kudiņa,
VID Preiļu rajona nodaļas nodokļu inspekcijas galvenā nodokļu inspektore

1994. GADS

Gads ir pietiekami liels laika posms, lai vērtētu padarīto un mācītos no kļūdām. Mūsu rajona pagastu bibliotēkas savstarpēji saistītas ar vienotu vadību, metodisko palīdzību, grāmatu centralizētu apgādi. Tās pielāgojas gan esošajiem apstākļiem, gan saviem lasītājiem: dod iespēju ātri saņemt pieprasīto, vecos un slimos apkalpo mājās, pansionātā, skolās (bibliopunkti), no RGB literatūru gādā studentiem. Lāuku bibliotekāri vienmēr zinājuši savu cilvēku intereses. Bibliotekārs kļuvis jurists, psihologs, "tautas dziednieks" vienā personā. "... pieaudzis tādu lasītāju skaits, kuri nāk bez konkrēta pieprasījuma, bet zina, ka bibliotēkā būs silti, ar viņiem parunās un nepārmetīs, ka nav izpratuši tirgus ekonomiku. Gan man, gan maniem kolēģiem ir nepieciešama zināšanu papildināšana daudzās jautājumos..." (Smelteru bibliotēkas vadītāja), "... bibliotēka nav tā ierastā, miermīlīgā vide, vienlīdz taktiskam jābūt gan pret pagastvaldi, gan pret līdzcilvēkiem..." (Aizkalnes bibliotēkas vadītāja), "... mūsu mikrorajonā vienīgā kultūras iestāde ir mazā, necilā bibliotēka..." (Vārkavas pagasta Zaķiņu bibliotēkas vadītāja).

Mūsu rajonā vēl saglabājusies saikne — rajona un filiālbibliotēkas. Regulāri notiek semināri, daudziem tajos gūtais realizējies, ja tā var teikt, operatīvi. "... ko līdz izgudrot velosipēdu, ja citā vietā tas jau sekmīgi pielietots..." Piemēram, radās ideja ar žurnālu "Mazputniņš" iepazīstināt lasītājus Aizkalnē.

Mēs priecājamies par bibliotekāru atjaunotajām mācībām Rīgā Kultūras skola: "sapurināšana no stinguma arī daudz ko dod".

Pasākumi bibliotēkās, skolās, kultūras namos, sadarbība ar pagastu valdēm laukos Jersikā, Aglonā, Aizkalnē, Rudzātā, Rušonā, Galēnos ļauj cerēt uz izdzīvošanu, bet lai nenonākam "groziņvakaros". Gaidīti pasākumi bērniem ir Rušonā, Stabulniekos, Smelteros, Aizkalnē, Rudzātā, Aglonā, Riebiņos, bet kā citur? 1994. gadā nozīmīgi sarīkājumi notika Livānu un Preiļu bibliotēkās, Aglonas pagastā. 2.-11. decembrī RGB organizēja Ziemeļvalstu kultūras un informācijas dienas Preiļos.

Pirmo svētdienu pēc Lieldienām devē par "balto", tajā rajona bibliotēka aicināja dažādu paaudžu ģimenes. Jautājumu loks: ģimenes svarīgais pamats, vecāki un bērni, vecvecāku loma, ģimenes intimā dzīve, labklājība un budžets.

Tikšanās ar reliģiski sabiedriskā žurnāla "Katoļu Dzeive" redaktoru monsinjoru A. Aglonieti un sekretāri M. Latkovsku. Interesants ir tā tapšanas un atjaunošanas laiks 1940.—1988. gados. Tā vakara sarunas kavējās pie ģimenes, bērnu audzināšanas un redakcijai šī bija pirmā tikšanās ar lasītājiem.

1994. gads — laikraksts "Novadnieks" — populārākais rajonā, tikšanās

ar tā darbiniekiem. Tematiskā pēcpusdiena "Krievu ikona", pasākums krievu tautības lasītājiem ar mērķi iepazīstināt ar "aizmirsto" krievu glezniecību, ar izcilajiem mākslas meistariem A. Rubļovu un F. Greku.

Tikšanās ar valodnieci L. Leikumu (Livānu pilsētas bibliotēka). Svarīgākie apspriežamie jautājumi — latgaliešu valodas izloksnes, vēsture, nākotne. Neatrūka nopietnības un veselīga humora, asprātīgu miklu, garlaicība nevaldīja.

Ar 1994. gadu, var teikt, visas pagastu bibliotēkas ķērušās pie novada izpētes. Novadpētniecības fonds izveidots tikai dažās, vēl joprojām daudz neapziņāta, arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas nodaļā pabijis retais. Mēs esam pirmsākumā, būs ilgs un pacietīgs darbs.

Iespējas papildināt fondus radušās Aizkalnes bibliotēkā. Sairstot paju sabiedrībai, tajos nonākuši kolhoza vēstures materiāli, lietišķās goda zīmes, grāmatas. Stabulnieku pagasta Dravnieku bibliotēkas vadītāja atmiņu stāstījumus ieraksta audiokasetēs. Galēnos līdz ar jaunu telpu ieguvu noteikti veidosies folkloras muzejs: savāks pieciekoši daudz materiāla par vietējo ansambli "Vidsmuīža", kas pazīstams visā Latgalē. Pelēču pagasta bibliotēkas vadītāja tikusi pie savas lasītavas un nu varēs izvietot novadnieka P. Zeiles dāvinājumus.

Visu rajona bibliotekāru domas viennozīmīgas — jāizdod novadnieka, vēsturnieka A. Anspaka mūža darbs — viņa savākto materiālu par Preiļu novadu krājums. Ievadītas sarunas ar Preiļu pilsētas domi un rajona padomi, lai šo ieceri finansētu.

Taču ne vienmēr ir izprasta bibliotekāru rosība, sevišķi attiecībā uz skolām. Lai to skaidro citāts no Aizkalnes bibliotēkas gada darba pārskata: "... kad skolā kādreizējai novadpētniecības entuziastei apvaicājos par viņas krājumiem, atbilde mani apbēdināja: kam gan interesējot kolhoza laiku liecības? Jā, kādreizējā pionieru istabā tagad ir ticības mācības kabinet..."

Novadpētniecības fondi jānoformē, jāapkopo un jāpopularizē, ne mazāks darbs paredzams pie kartotēkām, kuras jāredīgē un jāmēģina pielietot. RGB bibliogrāfe to jau izdarījusi pēc shēmas Latvijas preses hronikā. Pēdējo gadu semināros mēs īpaši plānojam nodarbības un tikšanās ar novadniekiem ar vienu mērķi — "iekustināt" cilvēkus uz vietām. Turpinās veiksmīgi iesāktā sadarbība ar A. Anspaka kungu, negaidīti patikama palīdzība saņemta no Daugavpils Pedagoģiskās universitātes fizikas katedras laboranta Leo Trukšāna, kurš mūsu novadpētniecības fondam dāvināja patiesi vērtīgus materiālus par Preiļu un Riebiņu pilīm, novadniekiem S. Kolupailo un St. Kerbedzu. Cerams, ka nezuudīs sarakste ar vēsturnieku D. Jermoloviču, kultūrvēsturnieku L. Ertu, mākslinieka A. Karpova tuviniekiem. Uzkrātos materiālus popularizējam ikmēneša atceru izstādēs. Ar sadalījumu pa pagastiem veidotas rajona ūdenstilpņu, kultūras pieminekļu, valsts aizsargājamo dabas objektu, ievērojamo novadnieku kartotēkas. Žurnāls "Katoļu

Dzeive" vairākos numuros publicēja RGB novadpētniecības fonda materiālus par B. Spūli. Latgales datu bankai iesniegtas ziņas par ievērojamiem rajona cilvēkiem, izdevniecībai "Latvijas enciklopēdija", kura gatavo nākamo sēriju "Iepazīsim Latviju" laidieni par Latgali, sniegtas ziņas par Turku un Rudzātu pagastiem.

"Bez šaubām, aizvien lielāka nepieciešamība rodas pēc kopējamās iekārtas, kura būtu neatsverams palīgs" — tā RGB bibliogrāfe.

Ziemeļvalstu kultūras un informācijas dienās varēja klausīties priekšlasījumus par šo zemju vēsturi, kultūras tradīcijām un saimniecisko dzīvi, daiļliteratūru pieaugušajiem un bērniem, iepazīties ar plakātu un fotoizstā-

darba laiku, pagastu valžu un vadītāju pakalpojumiem, izmaiņām transporta kustībā, medicīnisko aprūpi, tūrisma objektiem. Dažreiz tā izkārtota stendos kā Darvnieku bibliotēkā. 1994. gadā Livānos darbību uzsāka vietējais TV, raidlaiks vakaros, vienreiz nedēļā — ceturtdienās, kur tika stāstīts par pilsētas bibliotēkām, fondiem, izmantošanas iespējām, darba laiku, kā arī lūgta palīdzība periodikas pasūtīšanā. Uz to atsaucās privātfirmas un personas, iedzīvotāji saņēma informāciju, kādus izdevumus varēs lasīt 1995. gadā.

RAJONA BIBLIOTĒKĀS

dēm, dzirdējām mūziku un skatījāmies filmas. Preiļos bija iespēja tikties ar biroja vadītāju R. Berugu, Investīciju bankas pārstāvi A. Halmani, biedrības "Norden" pārstāvi A. Zoderi, biedrības "Latvija — Somija" pārstāvi H. Buti un aktieri A. Morkānu, Norvēģijas vēstniecības pārstāvi Svenu Bjerku, Zviedrijas vēstnieku Andreasu Adeahlu, Dānijas Kultūras institūta direktori Rikke Helmu un somu rakstnieci, publicisti Sirku Lassilu. "Uzvedības zelta grāmatas" prezentācija pulcināja daudzus interesentus. Varēja iepazīties ar grāmatu izstādēm: "Ziemeļvalstu literatūra bērniem", "Grāmatas par Islandi", ar Knuta Hamsuna un Tuves Jānsones darbiem, izdevniecības "Nordik" darbību un tikties ar tās direktoru P. Zirni. Bija plakātu un foto izstādes: "Edvards Grigs", "Henriks Ibsens", "Knuts Hamsuns", "1814. gads Norvēģijas vēsturē", "Vikingi", "Edites Sēderdrānas fotogrāfijas", "Pieaugušo izglītība Dānijā" un "Invalidu sports Zviedrijā", Bornholmas keramikas. Varēja noskatīties video filmas, ar biedrības "Latvija — Zviedrija" palīdzību iepazīt kultūras tradīcijas Zviedrijā, literatūru un kopā muzicēt.

Saunas pagasta Smelteru bibliotēkā pamazām veidojas interesanta kartotēka "Par savu veselību rūpēsimies paši", Sutru pagasta bibliotēkas vadītāja praktiskos padomus apkopojusi kartotēka "Ārstniecības augi", Rudzātu bibliotēkā pieprasīta ir kartotēka "Likumi, lēmumi", sāktā veidot "Daiļliteratūra preses izdevumos" un "Raksti par literatūru un literātiem". Labs papildinājums novadpētniecībā ir "Pagasta amatnieki".

Dažādu informāciju par mikrorajonu sniedz ikviena bibliotēka: iestāžu

1994. gadā RGB izdrija anketēšanu, lasītājus aptaujāja abonementā, lasītavā un bibliopunktos. Saņemti daudz ierosinājumi. Būtiskākie: bibliotēkas punktu atvērta siera rūpnīcas rajonā, mainīt darba laiku brīvdienās, veidot lasītāju interešu klubus, sniegt visdažādāko informāciju.

Par katru bibliotēkas pasākumu informācija izskan laikrakstā "Novadnieks", par mums bieži stāsta LTS Preiļu korespondentu punkts. Mācību gada sākumā Latvijas valodas un literatūras skolotājiem nolasīti apskati par jaunāko literatūru, izziņu literatūru, dzejniekiem un rakstniekiem — Preiļu novadniekiem u. c.

"... grūti būt par gaismas nesēju, ja puse grāmatu fonda novecojusi, mazlietota. Grūti ir teikt — mums nav naudas..." — tā atskaitē raksta Rožkalnu bibliotēkas vadītāja. Lasītāji daļēji samierinājušies ar domu, ka nesaņem visus izdevumus.

Kā iziet no šīs situācijas? Ko iesaka ilggadīgie darbinieki?

- drošāk eksperimentēt, jo tam daudzreiz ir necerēti rezultāti;
- izmantot pagastu valžu, deputātu godaprātu;
- piesaistīt sponsorus;
- bibliotēkas kā starpnieki preses izdevumu pasūtīšanā;
- maksas pakalpojumi;
- lielāko "grāmatnieku" mājas bibliotēku izmantošana;
- skaļo lasīšanas stundu praktizēšana bērniem, piesaistot vecākus, kuri pērk grāmatas;
- dāvinājumi;
- bibliotekāru personīgās literatūras izmantošana krīzes situācijās;
- vairāk uzticēties un lūgt padomus čaklākajiem lasītājiem;
- pārzināt daiļliteratūras jaunumus grāmatniecās un meklēt lētākus grāmatu iegūšanas ceļus;
- saglabāt fondus, labot un pārsiet grāmatas.

Rajona bibliotēku fondu apstrādi un komplektēšanu centralizēti veica KAN, galvenais avots — republikas bibliotēku kolektors. Saņemti dāvinājumi no izdevējiem, A. Jūrdža fonda, laikrakstu redakcijām, lasītājiem. Pēc KAN ziņām jauniegūvumi lielajās bibliotēkās ir 122 eksemplāri, vidējās — 33, bērnu — 25, pārejās — 9. Gada laikā par centralizētajiem līdzekļiem saņemti 1650 iespieddarbi, rajona — 3663, dāvinājumi — 2698, un pagastu līdzekļiem — 53 eksemplāri. Grāmatu iegādei tikai trīs pagasti — Saunas, Stabulnieku, Rudzātu — piešķīra nelielas summas.

Pamatā pabeigta alfabētisko katalogu rediģēšana atbilstoši fondam, tā vērtība uzskaitīta visās sistēmas bibliotēkās. Aizvadītajā gadā uzsākta iespieddarbu šifrēšana pēc klasifikācijas tabulu projekta, ar nepacietību tiek gaidītas istās tabulas, lai atvieglotu KAN darbu.

Metodiskā centra funkcijas pilda RGB (rajona galvenā bibliotēka). Tiek izvērtēti padarītais, noskaidroti neizpildītie jautājumi. 1994. gadā jaunas telpas ieguva Upmalas, Galēnu, Pelēču, Sutru bibliotēkas, daudzās darbu uzsāka jauni, daudzsoļoši kadri. Aizvadītajā gadā sarīkoti 47 izbraukumi.

Īpaša vieta ierādīta bibliotekāru kvalifikācijas celšanai. Tradicionālajai informācijai pievienojas lietišķā, semināros parādījušās lekcijas pašizglītošanai. Piemēram, saskarsmes psiholoģija. Pieaugusi informētība par bibliotēkām ārzemēs — kopīgie starpvalstu semināri, kultūras un informācijas dienas. Ļoti labu informāciju snieguši Inga Lundena (Zviedrija) un Kristina Virtanena (Somija). Tāpat mūsu novadnieki, pedagogs L. Gavare, kura uztur saikni un grāmatu apmaiņu ar mēnešrakstu "Mazputniņš". 1994. gadā organizētas 9 seminārnodarības.

Pieci jaunie bibliotēku darbinieki gada nogalē Rīgā piedalījās pēcdiploma apmācībā. Paldies bibliotēku dienesta vadītājam Dz. Šmitai par palīdzību.

Rudens pusē Jasmuižā pie muzeja kamina pulcējās Rušonas, Vārkavas, Pelēču, Ārdavas bibliotēku vadītājas. "... tāda kaimiņu tikšanās ir laba lieta, tai savas priekšrocības — vaļsirdība. Kas tad ir ideja? Problēmas risināšanas variants". — saka saieta iniciatore, Aizkalnes bibliotēkas vadītāja.

Aizvadītajā gadā vēl tikām aicinātas uz skolu bibliotēku metodiskās apvienības semināriem, bet skaits stipri sarucis un apmeklējums ir stipri svārstīgs.

Nobeidzot šo pārskatu, gribas teikt: bibliotēkas strādā un uz vietām risina savus jautājumus kā prot un var, arī grib. Neatlaidība vienmēr dod rezultātu. Gribam ātrāk sagaidīt likumu par bibliotēkām, klasifikācijas tabulas, jaunu bibliotēku darba orģehnikas minimumu. Trūkst mums informācijas par grāmatu tirgu, ar lielu kavēšanu RGB saņem pasūtītās žurnālu un avižu rakstu kartītes.

Sakārtotību mēs vēlamies visi.

Ināra Batarāga,
rajona galvenās bibliotēkas direktore.

БАННО - СПОРТИВНЫЙ КОМПЛЕКС

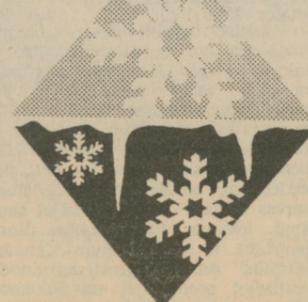
приглашает посетить:
-тренажерный зал.
-солярий.
-душевые.
-сауну.
-бассейн

в рабочие дни с 11 до 20 ч.
тел. в Прейлях - 23 333

PASŪTIET SAVU
"ZEMTURP!"
NUMURA CENA —
TIKAI 5 SANTĪMI

LIVĀNOS, RĪGAS
IELĀ 226 VEIKALS
"AKMENS ZIEDS"

PIEDĀVĀ:
— OGRES TRIKOTĀŽU, VEĻU,
— UTENAS FABRIKAS LIETUVĀ RAŽOTO VEĻU, TRIKOTĀŽU LĒTĀK NEKĀ TIRGŪ

VALODAS ATESTĀCIJA SKOLĀS

Galvenā valsts valodas atestācijas komisija (Merķeļa ielā 13, Rīgā LV—1050) pieņēmusi lēmumu par krievu mācīvalodas un vienplūsmu vidusskolu, vidējo speciālo arodizglītības mācību iestāžu beidzēju valsts valodas eksāmena apvienošanu ar valsts valodas prasmes atestāciju 1994./1995. mācību gadā. Šis komisijas priekšsēdētājas I. Zuicenas parakstītajā dokumentā lūgts rajonu (pilsētu) pašvaldībām pēc mācību iestāžu pieteikumiem apstiprināt pastāvīgas komisijas 5 cilvēku sastāvā, kurās vismaz divi locekļi ir latviešu valodas skolotāji un viens pašvaldības pastāvīgās atestācijas komisijas pilnvarots pārstāvis. Redzes, dzir-

des, runas un psihs invalīdi atbrīvoti no valsts valodas prasmes atestācijas.

Mācību iestādēs izmantojamās LR Izglītības un zinātnes ministrijā apstiprinātas eksāmena biļetes, kurās ietvertie stāstījumi papildināmi ar isu interviju, ko vada pašvaldības pilnvarotais vai skolotājs. Šī mācību gada absolventi, kuri eksāmenu kārtu mācību iestādes komisijā, no maksas atbrīvoti. Vidusskolu un vidējo speciālo mācību iestāžu audzēkņi eksāmenu kārtu vidējā vai augstākajā pakāpē, bet arodskolu — zemākajā, vidējā vai augstākajā. Apliecinību saņemšanā un izsniegšanā uzdots ievērot attiecīgu instrukciju.

Šo lēmumu ar savu rīkojumu apstiprinājusi arī Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija, akceptējot izvirzītos noteikumus. Mācību iestādēm par valsts valodas atestācijas eksāmenu ar komisijām jāvienojas ne vēlāk, kā mēnesi pirms noliktās dienas. Izstrādāts un apstiprināts eksāmena protokola paraugs, kurā uzrādāmi komisijas locekļi, priekšsēdētājs un sekretārs, kurss, grupa vai klase, pārbaudes sākums un noslēgums, audzēkņu vārdi, uzvārdi, personu kodi, prasmes pakāpe un vērtējums, kas jāparaksta atestējamajam, kā arī atzīmējamās komisijas īpašas domas par atbildēm, noteiktās kārtības pārkāpumiem un ierakstāms lēmums.

Rajona lauksaimniecības konsultāciju birojs, Preiļi, Raiņa bulvāri 19.
Tālr. 22391. Redkolēģija.
Dibinātājs — A. Rancāna izdevniecība. Masu informācijas līdzekļa reģistrācijas apliecība Nr. 1609

Iznāk no 1994. gada 30. decembra, reizi nedēļā — ceturtdienās.
Izdevēja norēķinu kants Bankas "Baltija" Preiļu filiālē Nr. 000468996.
Adrese: A. Upiša ielā 3-49, LV—5301, tālrunis 21516.

1 iespiedloksne, metiens — 1000 eksemplāru. Iespiesta SIA "SAB", Daugavpīlī, Valkas ielā 1.